

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— ffr
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 órá » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre . . Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
ölvétetek árszabály szerint a kiadó-
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetői irodá-
ában Budapest, Váci-utca, Oppeliek
E-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si as-
somo nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

30 settembre 1888

Megjelenik minden vasárnap

1888. szeptember 30

VII. évfolyam

Utolsó negyed

Fölvívás előfizetésre!

A f. évi október hó 1-ével, lapunk főállása VII évfolyamának utolsó negyedébe lép. Fölkérjük t. előfizetőinket, hogy az előfizetést megújítani sziveskedjenek, támogatva lapunkat a kitűzött feladatok teljesítésében.

Különösen fölkérjük t. olvasóinkat, kik előfizetéseiket még be nem küldötték, sziveskedjenek e kötelezettségeiknek eleget tenni.

Előfizetési ár az utolsó évfolyamra 1 ffr 50 kr.

A „Fiume” kiadóhivatala.

Fiume Budapesten.

Királyokat fejedelmeket megillető kitüntetés érte a magyar kikötő polgárságának ama képviselőit, kik a Deákmauzoleumban elhelyezett emlékmű, ünnepélyes átadására a fővárosba siettek.

Az ország fővárosának főpolgármestere ment a néhány derek fiumei polgár elé, hogy a személyük iránt nyilvánított tisztelettel, megtisztelje a magyar kikötő város polgárságát, s hogy kifejezője legyen ama országos érdeklődésnek, mely az ország fővárosában, s az egész anyarságban Fiumével szemben minden időben a legrokonszenvesebb módon nyilvánulni szokott.

A „Fiume” tárczája

A Fáraók országában.

Irta: Dr. ERŐDI BÉLA.

II.

A fáraók világának tanulmányozása elodázhatlan vágyként ül az ember lelkére, ha lépten nyomon maga előtt talál tisztes emlékeket, melyek annyi szépet, annyi csodást regélnek a régi múltból, csak legyen a ki megértse. A bulaki múzeum aztán kifogyhatatlan regélője a multak emlékeinek. Még a közönségnél belépőt is magához láncolja, hát a ki még a ki kíváncsiságot, tudásvágyat hozott ide magával: no azt meg éppen jól ellátja a szellemi élvezetek egész tárházával. A múzeum nem régi, a mint egyáltalán az egyptologia is egészen új tudomány, mely azonban nem évtizedek alatt, hanem évről-évre is oly óriási haladást tett, mint egyáltalán semmi más tudomány. A múzeumot Mariette pasa rendezte be legelőször, a nagy tudományú de még szerencsésebb kezé e-

gyszeresen nagy lesz azonban az anyarságának Fiume iránti áldozatkészsége, kifogyhatatlan nagy szeretete, ha mint azt Ossoina ck Lajos Budapesten az ország színe előtt férfias nyíltsággal, hazafias hévvel elmondotta: „hogy minden tünnetés nélkül biztosítva lehetünk minden jóra való fiúmeinek Magyarországra és a magyarság iránt táplált háláérzetéről, mely reméljük gyakoribb érintkezés, nyelvük ismerete által — melyet fiúink bizonyára jobban fognak tudni, mint mi — a testvéri szeretet kapcsa még szorosabbra fűződik közöttünk“.

gypológ, aki 1850-ban telepedett le Egyiptomban s harmincz éven át vezette a fáraók földén az ásásokat. Franciaák gyűjtötták meg az első világosságot az egyptomi sötétségben, francziák vetették meg az új tudomány alapját, s mivelik azt ma is a nagy feladathoz méltó eredményre. Napoleon a piramisok alá vezette katonáit, hogy egy új világot bódítson a francia dicsőséghez. A katonai expedíció fényesen végződött; de még sem ez szolgált a francia név dicsőségére, hanem az a vívmány, mely a fegyverek sikerét nyomon követte: a szellem diadala, Egyiptom meghódítása a tudomány számára. És ez a nagy vívmány Champollion nevéhez van fűzve. Az 1799-dik évben Rosette-ban talált és a British Múzeumban őrzött epigrafikus kő hieroglif-dematikus és görög feliratú szövegének egybevetése által találta meg a kulcsot a hieroglifák rejtélyeinek megfejtéséhez.

De maradjunk egyelőre Mariette pasánál és a bulaki múzeumnál. A régebben talált és mohó kapzsisággal összeszedett kincseket külföldre, a British Múzeumba, Berlinbe, de leginkább a Louvrebá szállították. Csak később jöt-

tek. Bennük foglaltatik ama irány, melynek követése bizonyára teljesen kielégíti az anyarság vára-kozását.

Fiuméra a nemzet mindenkor az idealizmus egy bizonyos nemével tekint. Az érdekében hozott áldozatok nem kizárólag a közigazgatási hatalmunk növelésének önzéséből erednek, de egy megfizethetetlen kincsnek kiapadhatlan forrásából, az anyai szeretetből is.

A kik ennek igazságában kételkednek, azok már közel állanak a ponthoz, melyen ellenfeleinkké szegődnek. Am tessék; de az ily elemeknek nincs jogukban részt kérni a nemzet szeretetéből.

Nagy eszmék, fontos igazságok ezek; bennük rejlik Fiume boldogulásának jövődjő záloga!

tek arra a gondolatra, hogy egy egyptomi múzeumnak legméltóbb helye Egyiptomban volna. Mariette pasa érdeme, hogy a bulaki múzeumot megalapította és oly gazdagon felszerelte. Megismerhetjük abban az egész egyptomi világot; visszatérünk benné Egyiptom földi és túlvilági életébe.

A múzeum megszemlélése volt kairói programunk egyik legbecsessebb, legtanulságosabb pontja. Én, aki első utazásom idején napokat föltölttem a múzeumban, azt most teljesen átalakítva találtam s benne az új tárgyak egész özönével találkoztam. Gazdagodott a múzeum különösen királyi múmiákban, melyek a Mariette pasa halála utáni időben tett leletekből kerültek elő a halo tak országából.

Az udvarba lépve mindjárt két nagy sfinx fogad, melyek közül csak az egyik a baloldalon lévő eredeti, a jobb oldali amannak csak utánzata. A sfinx a régi egyptomiaknál nem származott az oroszlan testnek és ember fejnek önkényes összetételéből; még a római kor tudósai is hitték, hogy ez a szörny a pusztákban mint élő teremtmény létezik. Mint emberi értelemmel és oroszlan erővel

Ossoinack beszéde melyet a Deák mauzoleumban tartott. nkor a fiumei küldöttség a Deák Ferencz emlékeztetének szentelt koszorút a fővárosi hatóságnak átnyújtotta.

Méltóságos Főpolgármester Ur!
Mélyen Tisztelt Uraim!

Egy évvel ezelőtt volt azon dicső emlékmű leleplezésének hazafias ünnepe, melyet a nemzet nagy fiának, böcs vezetőjének, legnagyobb államférfiának Deák Ferencznek emelt.

Az ország minden városa részt vett ez ünnepségben, hogy kifejezzék tisztelt hódolatukat a legnagyobb hazafi magasztos emlékezte iránt, ki a magyar szabadság ellenségein diadalmaskodva nemzeti alkotmányunkat visszaszerelte.

Előre nem látott és nem is sejtett körülményeknél fogva, egyedül Fiume városa hiányzott a nemzeti tüntetésnél; hanem e város összes polgársága a benne folyton lángoló hazafias érzületből buzditva, szembeszállt a balvéggzettel, mely megfosztá azon általánosán táplált óhajának teljesülésétől, mely szerint első legyen a tisztelgők sorában. És ime a fiúmeiek, hogy Deák Ferencz tisztelete iránti hódolatukat leróják, 1887. október 9-én, önkényes buzgalomból népgyűlést tartottak, melyben egy bizottságot választva, egyhangulag elhatározták, hogy elmaradásukat, mely a fiúmei polgárság politikai érzülete iránt kétes magyarázatra adhatott okot hazafiai szeretetük és ragaszkodásuk iránt, — nyilvános módon és fényesen akarják helyrehozni.

Ezen gyűlésen a fiúmeiek őszinte lelkesedéstől buzdulva, határozatilag kimondták, hogy a nagy hazafi sírjára tiszteletük jelül, nemes érzezből készült koszorút tesznek, mely a fiúmeiek hálás kegyeletének, változatlan és soha nem változható politikai hűségüknek tanuságul szolgáljon, nem különben legyen az szövétnéke és irányadója az utódoknak, lás-

bíró szörny iránt nagy tisztelettel és borzalommal viseltettek. Isteni hatalomnak tartották s Harmakhati, Harmakhis néven a fölkelő és lenyugvó napot jelképezték vele. Minthogy a királyt a nap fiának tartották, a királyokat gyakran sfinx képében is ábrázolták; így az előttünk álló szörny a II. Ramszesz (a nagy Szeszosztris) jegyével van jelölve. A sfinxek ép úgy mint az obeliszkek is mindig párosával voltak föllállítva, s a templomok előtt egész sorfalakat képeztek. Egyedül a gizehi nagy sfinx az, melyet eddigéig magában állva találtak. A múzeum udvarán a kegyeletnek és es hálának szép példájáról tanuskodik a Mariette pasának emelt síremlék, a hulláját rejtő szarkofaggal. A Boulogne sur mer-ben született tudós, ki szülőhelyén előbb mint tanár működött, a véletlen folytán jutott az egyptologia terére. Az egyptomi francia expedíció egyik tagja által a tudós szülővárosába hozott mumia keltette föl a fiatal tanár érdeklődését Egyiptom iránt. A mumia hieroglifjeit a megjelent művek alapján tanulmányozni kezdé s dolgozatának sikere folytán, mit jeles egyptológok buzditás kíséretében elismertek, teljesen az egypt-

sák, hogy elődeik mi módon tisztelték Deák Ferencben az önzetlen haza szeretet nagymestert.

E czéla a lakosság minden rendéből gyűjtött adományképen a legesekélyebb összeg is elfogadtatott, a fiumei lakosság ezen önkényes tüntetésében résztvevők névsora a mellékelt albumban van feljegyezve.

A népgyűlés reánk ruházta azt a megtisztelő feladatot, hogy a koszorút és albumot átnyujtsuk és megbízott, hogy az anyaországhoz való rendületlen és változhatatlan ragaszkodásunk érzelmeit Önök előtt tolmácsoljuk.

Eljöttünk tehát Önökhöz, nem vidám örömmünnepi hangulatban, hanem gyászba borulva, a kötelesség és háláérzettel vezéreltetve s azon szándékkal járunk a nagy hazafi sírhöz, hogy a fiumeiek kegyeletének és tiszteletének adóját ma leröjjük.

Engedjék meg Önök, kiknek szent feladata e helynek megőrzése, hogy e koszorút, mint a fiumeiek tiszteletének jelét, a rendületlen hazafi, a nagy államférfi sírjára tehessük, legyen ezen emlék ama hűségnek tanuja, mely Fiumében soha egy parányit sem csökkent.

E gyászoló gyűlésekben szálljon imánk a mindenhatóhoz, áldja meg a fiui hála és kegyelet e tényét, engedje hogy dicső vezérünk, nagy mestertünk, kinek sírjára borulunk, az örök hazából a magasból, a megelégedés mosolyával tekintsen le ránk, a haza hű fiaira, kik példát követve, erényei és magasatos elvei nyomán haladni igyekezünk.

És legyen egyszer s mindenkorra eloszlata a magyar államhoz való ragaszkodásunk és rendületlen politikai hűségünk felől való kétség, hogy ne kelljen bármely körülmények közt ismételtén hivatkozni arra, melynek nyilván sokszor lényeges bizonyosságát adtuk, úgy hogy eleve is kijelenthetjük, miszerint azt tőlünk elvitetni nem lehet.

Szálljon fohászuk a megdicsőült nagy szellemhez, kinek drága hamvai e szent helyen pihennek, kinek tiszteletére itt megjelentünk; legyen ő közbenjárónk az Úr számolyánál, hogy áldja meg törekvéseinket, tegye nagygyá Fiumét Önökkel együtt és Önökért, a közös haza fényére a nemzet örömeire és Felséges Urunk és királyunk dicsőségére!

Ossoinack beszéde, melyet a főváros által a fiumeiek tiszteletére az „Angol királyné” szállodában rendezett bankett alkalmával mondott.

Mélyen Tisztelet Uraim!

Fiume, miután 1867-ben Magyaror-

tologiára szentelte ezentúl életét és működését. Átveve az egyiptomi ásatások vezetését és e téren a legnagyobb szerepese koronázta fíradozását. Munkája öntudatos és rendszeres volt. Mindig előzetes tanulmány után és határozott terv szerint fogott ásatásaihoz. A menfisi szesamum fölsíntásánál Strabo munkája nyomán indult, és a menfisi sfinx sorfai megtalálása a széerepeum nyomára vezette. 1851-iki év november 12 és 13-ika közötti éjjelen hatolt be az apiszbikák szentélyébe. A fölfedezés epochalis jellegű volt. Az ott talált kincsek: 64 bebalzsamozott apiszbika mumiája, ezernyi fejedelmi emlékkő, halotti bábok amulettek, ékszeres stb a Louvrea vándoroltak. Ez a felfedezés Mariette életének legdicsőbb epizódja. Annyi anyag állott most a nagy tudós rendelkezésére hogy bár három évtizeden keresztül dolgozott is rajta, még sem volt azt képes mind közzétenni. Az egyiptomiak vallásának elméletét ő kezdte legelőször megbízhatóan összeállítani. Utolsó nagy munkája volt a szakkarai piramisok fölfedezése; halála úgyn kapta a hírt, hogy nagy munkája sikerre vezetett. Meghalt 1881. január 17-ikén, s tanítványai, tisztársai és az egyiptomi kormány nem adhattak méltóbb módon kifejezést a nagy férfit iránti hálának annál, hogy őt az általa alapított muzeum diszhelyén, az általa fölfedezett kincsek között helyez-

szághoz visszacsatolva lón, a nemzeti kormány böles politikája alatt oly haladást tett, mely elegendő biztositékul szolgál hálás érzelmeiről s midőn mi első sorban kívánjuk, hogy Fiume mindszobb, mind gazdagabb és virágzóbb legyen, őszinte hazaszeretetünk sugallatát követjük, mert a haza érdekében óhajtanók, hogy Fiume fontossága kellően méltányolva és elismerve legyen.

Midőn 1848-ban önöktől elválva, mindenkitől elhagyatva voltunk, kereskedelmi forgalmunk annyira meglázlott, hogy kereskedőink kényszerítve voltak kivándorolni, és mi az adriai versenytársainkkal vívott egyenetlen küzdelmünkben megtörve bár, megővük tengerészeti főnyitunket s a fiumei hajók lobogóit a legtávolabb eső s legveszedelmesebb tengerreken lengette a viharok szele. Akkor egyedül a tenger volt életforrásunk. Nem csökkent azonban bizalmunk egy jobb jövő reményében, hogy önökkel egyesülünk; hazafiai állhatóságunk koszorúját el is nyertük 1867-ben. Őszinte óhajtatunk, hogy fiaink is, példánkon okulva, tanulják meg jó s balsorsban egyaránt szeretni a hazát. Az a hegylánc mely elválasztja határainkat, nem választja el s nem fogja soha elválasztani kölcsönös rokonszévünk kötelékét. Önökhöz kapcsolva, mi már 1818, 1824, 1834 és 1844-ben kiviteli kereskedelmünk első úttörői valánk, azt pedig nagyon is jól tudjuk, mibe került nekünk az erőszakos szétválasztás, mely a legszebb pillanatban semmisíté meg haladásunk minden esiráját és kétségbejítő hanyatlás örvényébe döntött. Ma, Fiume ébredését látva, konstatáljuk, hogy fiaink a közel jövőben visszahódírtak azt a helyet, melyet az Önök dicsőségével együtt birtunk hajdan; mert meg vannak immár mindazon feltételek, melyek alapján egyedül lehetséges az eredményekben gazdag erkölcsi és anyagi haladás, s esztelenség volna feltenni rólunk, hogy a halálanság rübbünre képesek vagyunk, mikor fő törekvésünk az, hogy a haza javára, nagyságára és dicsőségére munkálkodva, a saját hibáinkon kívül elvesztett időt visszazapótolni.

E helyen emeljük fel szavunkat, hogy minden különös bizonyítás és tüntetés mellőzésével bizonyossá tegyük Önöket arról, hogy minden jóra való fiumeinek legszentebb érzelme Magyarország és a magyarság iránt táplált háláérzet, és mi reméljük, hogy gyakoribb érintkezés, nyelvtük ismerete által, — melyet fiaink bizonyára jobban fognak tudni mint mi — a testvéri szeretet kap csa még szorosabbra fűződik közöttünk, reméljük, hogy

ték örök nyugalomra. Szarkofágja, melyben porai pihennek, montrenxi márványból egyiptomi stylusban van faragva sirmemléke pedig az általa fölfedezett menfisi sfinxek közül vett egy példánnyal és II. Ranszesznek, a hódító nagy fáraónak óriási szobrával van díszítve. Utódja Maspero Gaston lett, a ki a Mariette által alapított muzeumot rendezte s az ásatásokat is vezeti, bár Egyptom jelenlegi mostoha pénzvisszonyainál fogva e czéla édes-keveset áldozhat. Így Masperónak jutott az a feladat, hogy az eddigi leletek kincseit tudományosan földolgozza és kiadja. Mariette és Maspero továbbá Brugsch és Lepsius munkái azok, melyek az egyiptologia mai állása iránt érdeklődőket minden irányban tájékozták. Mig Mariette irodalmi működésével, főleg a talált kincsekkel az ő vallást, a halottak kultuszát, a művészetek állapotát tünteté föl, addig Maspero az ő egyiptomiak nyelvének meghatározása, a lexikologia bővítése és régi emlékek megfejtése körül szerzett előváltatellen érdemeket.

A bulaki muzeum két jelesének s egyszersmind a legkiválóbb egyptologok futólagos méltatása után belépőtünk a muzeumba, melynek kincsei a kis és nagy esarnokon kívül hét tereben vannak közszemlére kitéve, mig egy részük tér hiánya miatt a raktárakban várja rendeltetése helyének kijelölését.

üzleti összeköttetésünk valódi baráti viszonyá válik, s Önökkel egybeolvadva, Önök szeretni fognak minket, mint testvéreinket, és nem fognak más testvéreiktől megkülönböztetni.

Nálunk sem akarát, sem kirtatás nem fog hiányozni a nemes czél elérésére. Sívár területen születte, az élet fáradalmaihoz, nélkülözéseikhez szokva vagyunk s mi Önöknek mindig fáradhatatlan munkásai leszünk s együttes törekvésünk lesz leküzdeni a nehézségeket, eljutni a czélhoz, melyet Isten és a természet, a haza jól felfogott érdekében élénk kitűzött.

És ha a szükség úgy kívánja, lesz e rónk arra hogy mi magunk is, áldozattal járuljunk a czél eléréséhez.

Önöktől függ, csak is Önöktől, hogy ezen törekvésünkben minket bátorítva, sikerrel haladhassunk.

Nem a terjedelem képezi az állam nagyságát, hanem az anyagi és erkölcsi függetlenség teszi külső és belső erejének alapját.

Hazánk szívéből kiágazó erek közül politikailag a legfontosabb, a legfüggtebb s ez az Önök hatalmában áll és az Önök területén buzog, ez a Fiuméba vezető út.

Ez az, mely minket, a határainkat ölelő tengerrel együtt, a föld minden részével összeköt s minden nemzettel egyesít.

Kívánatos volna, hogy ezen ut jelentősége jobban méltányoltassék és elismertessék, ezen érnek még függetlenebbnek kell lennie, hogy czéljának jobban megfeleljen. És mindez az Önök államának hatalmában áll.

Fiume a nemzetve néve az, mi a nemzet Fiuméra néve, a lét feltétele, Fiume a feltétlen szükségesség, és ha mi fiumeiek, mindenkinél jobban óhajtuk, hogy városunk még tovább fejlődjék, azt hisszük, hogy ebben a haza és magunk közös érdekeinek előmozdításában munkálkodunk.

Azon áldozatok, melyeket Önök hoztak, nem a szeszély kifolyásai és nem kizárólag a mi előnyeinkre szóló befektetések, hanem a haza érdekében tudatosan hozott áldozatok, melyeknek czélja független utat nyitni, melyen a tenger uralmához jutva összeköttetésbe lépünk az egész világgal.

Közös törekvésünk tehát oda irányuljon, hogy e hon termékei gyors közvetítésre találjanak, mi az Önök segélyével azon leszünk, hogy a tengeri hajózás előnyeit megszerezzük s hogy a legtávolabb eső világrész se legyen ránk néve megközelíthetetlen, mi magunkénak valljuk a kezdeményezés dicsőségét s további kötelességünk újabb teret hódítani az Önök termékei számára, történjék az bár a legelkeseredettebb küzdelem árán. Feladatunk továbbá nekünk a tenger mellett lakóknak, hogy az Önök termékeit átalakítsuk, előkészítsük arra, hogy messze tengeren való szállításra alkalmasakká s a külföld fogyasztóira néve használhatókká váljanak.

Mi vagyunk egyuttal sőt lennünk kell, az Önök bevitelének közvetítői, azok kik egyes iparágak segélyével a külföldről hozott nyers termékeket át alakítjuk és az Önök igényeinek megfelelően elkészítjük.

Ez a mi kettős rendeltetésünk, ennek megoldására, sikeres keresztülvitelére óhajtuk és kérjük az Önök támogatását, legyenek Önök velünk e nehéz feladat teljesítésében.

Biztositás Önök számunkra az Önökkel való közlekedésünk teljes függetlenségét, működjenek velünk közre tengerészetünk átalakításában, adják meg Fiuménak mindazon eszközöket, szükséges újításokat, melyek Fiumét mind hasznosabbá és az Önök czéljaira néve mind becsesebbé teszik.

Tegyük lehetővé, hogy Fiume külsőleg is szép díszben jelenhessék meg az idegenek előtt, hogy e részben is megfeleljen az idők követelményeinek, mert Fiume minden testvérvárosnál in-

kább magára vonja az idegenek fürkésző tekintetét, kik civilizált s művelt országból jönnek ide; és Fiume valójában tenger melletti fekvésénél fogva, nagyon ki van téve az egész világ bírálatának.

A tengeri forgalom ide hozza a nemzetek képviselőit és ezek itt nyelik államunk fontosságáról az első benyomást.

A mi kötelességünk ezen benyomást kedvezőbbé és kecsgetetővé tenni.

E zen exponált helyen, mi vagyunk a magyar hazafiság őrei és az Önök bizalma a mi őszinte ragaszkodásunkban a mi paizsunk és védőbástyánk.

Viharos és nehéz volt az idők járása ránk néve akkor, mikor kétségtelen tanúságot adtunk érzelmeinkről. Tehát ne legyen többé kétely felőlünk s legyenek egyszer mindenkorra számíztve közölünk a kinos félreértések.

A mi művelődésünk az Önöké is, s a műveltség, a munkásság, a haladás befolyása, melyet a tengeren érkező idegenre gyakorolunk, nemcsak azon műveltségnek lesz bizonyossága, mely minket az előre haladott, értelmes és munkás nyugothoz csatol, hanem nyílt példája is az Önök erényeinek.

Isten tartsa meg, védje és áldja meg a mi szeretett magyar hazánkat.

Isten tartsa meg, védje és áldja meg a Felséges uralkodó házat s annak dicsőségeseen uralkodó fejét legkegyelmebb urunk és királyunkat I. Ferencz-Józsefet.

Eljen!!!

Az o. m. Lloydtársulat és Görögország. A görög posta-igazgatóság és az osztrák-magyar Lloyd-társaság közt kötött posta-egyezményt e napokban írták alá. Az egyezmény értelmében a Lloyd hajói, mint minden más társaság hajói, csak felét fogják fizetni a törvényes kikötői- és partilletékeknek és díjtalanul szállítják a postacsomagokat mindazon görög kikötőkbe, a hol kikötnek. Az egyezmény érvényessége egy évre terjed, de azután meghosszabbítható.

Áruforgalmunk.

A mi előre látható volt, az bekövetkezett. A mi kir. állami vasutak igazgatósága a f. évi szeptember hó 24-kétől kezdve vasgáz bezárolag a f. hó szeptemb. r hó 29-ikig kénytelen volt a Fiuméba rendelt áruk felvételét a faneműek kivételével, megszüntetni.

Ez évben az áruk el nem szállítását a szükségelt hajók hiánya okozta, az előbbi évokban a kereskedő világ a magyar állami vasutak fiumei állomásának hiányával takarózott, de ha a tapasztaltak után a multakban fölmerült akadályok okait kutatjuk, a végredmény alighanem ismét a m. kir. állami vasutak előnyére esik.

A panaszoknak a m. kir. közmunka és közlekedési ministerium által még ez évben megtett széleskörű intézkedések elejét vették ugyan, azonban a forgalmi akadályokkal járó bajok, melyek Fiume jó hírnevét cozzkázta az évben is bekövetkeztek.

Az áruk a fiumei m. kir. állami vasuti, s a vasut által fölbérelt magánrak-tárakban, és a kikötői tárházakban annyira fölhalmozódtak, hogy a m. kir. állami vasutak igazgatósága kénytelen volt a forgalmat megszüntetni. Mielőtt ez intézkedést foganatosította, nem késett az érdekelteket e tervéről értesíteni ama reményben, hogy azok a Fiumében összehalmozódó áruk elszállításáról, még némi áldozatok árán is gondoskodni fognak. Az előleges figyelmeztetés nem vezetett czélhoz, s a forgalom hat napra

beszüntetve le-
még a kényes-
meg a kellő e-
Kikötőkben
netelése alatt
hajó fordult n-
nyosra foghat-
vasutak, a va-
meghosszabíta-
E minden
kal komolyabb-
alig hisszük,
vetkezésének n-
séges eszközök-
nak. Az érde-
mészetesen sz-
eddig ez érde-
lőleg figyelem-
szük, hogy me-
piacokon is a-
re, és akadál-
nagyfontosságú-
tettek volna-
Ily körülm-
talan ama agg-
az érdekelte-
vezmények, me-
vitel előmozd-
oly mértékben
a szállítókak
relátóbbá teszi-
re ösztönzik.

Magyar tenger-
Az Adriatársu-
Az Adria r-
vállalat hajói
az egyes nyug-
amerikai kiköt-
galmat követi-
m., Tunis 1
Gibraltár 510,
44269, Amste-
20,100, London
Hull 2325, Grün-
Leith 7930 m.
21,440, Dillam-
Északamerika (s-
sen 183427 m.)
Ez áruforgal-
hajó közvetít-
részben saját g-
relt hajói volta-

Lisztkivitelünk N-
A f. évi au-
magyar malnok
amerikai kiköt-
nyiségű magyar
Első budapesti g-
Viktoria
Haggenmacher
Panonia
Hengermalom
Bloch József
Gizella
Erzsébet
Lohmayer I. F.
Eggesült
István
Aradi
Pick & Fischer
Losonczy
Freudenthal
Szathmár
Pesti molnárok és
Concordia
Fiumei
Szegedi
Zágrábi
Lujza
Trieszti
N. Kikindai
Első Eszéki
Velenzei
Temesvár

Összesen 90.
nyiségből az Ac-
közeliülleg 70.0-
tak el,
Az augusztus
kikötők szerint
m. m., Liverpool
Leith 2819, Bor-
Barcelona 650
zildára 867 m.
Az összes lis-

beszűntetve lett. Sajnos azonban, hogy még e kényszerintézkedésnek sem lett meg a kellő eredménye.

Kikötőnkben a vasúti forgalom szünetelése alatt is, mindössze alig néhány hajó fordult meg, s így csaknem bizonyosra foghatjuk, hogy a m. kir. állami vasutak, a vasúti forgalom szünetelését meghosszabítani kénytelen lesz.

E minden évben ismétlődő baj sokkal komolyabb figyelmet érdemel, mert alig hisszük, hogy annak újabb bekövetkezésének megakadályozására a szükséges eszközök rendelkezésre ne állának. Az érdekeltek szállítók érdekeivel természetesen számolni kell, a minthogy eddig ez érdekek nézetünk szerint kevéssé figyelembe is vétettek, s alig hisszük, hogy még az elsőrendű forgalmi piacokon is a forgalom megkönnyítésére, és akadálytalan lebonyolítására oly nagyfontosságú gyakorlati intézkedések tettek volna meg mint Fiumében.

Ily körülmények között aligha alapítanunk egy aggodalmunk, hogy a jövőben az érdekeltek részére nyújtott kedvezményeket, melynek célja a magyar kivitel előmozdítása, egy szép reggelen, oly mértékben redukálnak, melyek a szállítókat és a kereskedővilágot előrelátóbbá teszik és nagyobb tevékenység-re ösztönzik.

Magyar tengeri gőzhajózási vállalatok.

Az Adriatársulat hajó és áruforgalma.

Az Adria magyar tengeri gőzhajózási vállalat hajói a f. évi augusztus hónapban az egyes nyugot-európai, dél- és észak-amerikai kikötőkbe a következő áruforgalmat közvetítették: *Bariba* 1269 m. m., *Tunis* 17.500, *Barcelona* 1385, *Gibraltár* 510, *Bordeaux* 20994, *Rouen* 44269, *Amsterdam* 1310, *Dunquerque* 20.100, *London* 13529 m. m., 85 köbm. *Hull* 2325, *Grimsby* 6079, *Liverpool* 20395 *Leith* 7930 m. m., 84 köbm., *Glasgow* 21.440, *Délamerika* (via Liverpool) 867, *Északamerika* (via Liverpool) 838, összesen 183427 m. mázsa és 174 köbm. áru.

Ez áruforgalmat összesen 15 Adriahajó közvetítette, melyek a társulatnak részben saját gőzösei, részben pedig bérelt hajói voltak.

Lisztkivitelünk Nyugat-Európába és Brazíliába

A f. évi augusztus hónapban az egyes magyar málmok a nyugot-európai és Dél-amerikai kikötőkbe a következő mennyiségű magyar lisztet szállították el:

Első budapesti gőzmalom	7627 m. mázsa
Viktória	4677
Haggenmacher	10218
Pannónia	4738
Hengermalom	5837
Bloch József	5092
Gizella	8787
Erzsébet	3743
Lobmayer J. P.	4170
Egyszerűt	6029
István	6838
Aradi	1928
Pick & Fischer	1521
Losonczy	1524
Freudenthal	493
Szatmár	814
Pesti molnárok és sütők	5445
Concordia	4662
Fiumei	937
Szegedi	400
Zágrábi	100
Lujza	3375
Trieszti	762
N. Kikindai	203
Első Eszéki	406
Velenzei	10
Temesvári	20

Összesen 90.623 m. mázsa, mely mennyiségből az Adriahajók összesen megközelítőleg 70.000 m. mázsát szállítottak el,

Az augusztus havi kivitelből az egyes kikötők szerint esik: *Glasgowra* 20.196 m. m., *Liverpool* 27860, *London* 14951, *Leith* 2819, *Bordeaux* 1300, *Rouen* 21730 *Barcelona* 650, *Antwerpen* 250, *Brazíliára* 867 m. mázsa.

Az összes lisztet a fiumei kikötőn

át a f. évi január hó 1-től augusztus hó végeig 775414 m. mázsa.

Lisztforgalmunk és lisztkivitelünk.

A f. évi augusztus hónapban egyes magyar piacokról a következő mennyiségű magyar liszt érkezett Fiuméba:

Budapestről	81.219
Debreczen	6.498
Losoncz	3.240
Arad	3.112
N.-Várad	2.844
Miskolcz	2.818
Szeged	1.119
Szatmár	911
Sziszek	615
Károlyváros	500
K.-Kikinda	405
Szolnok	405
Bacs	408
Zágráb	364
M.-Visárhely	203
Zákány	302
Temesvár	200
Dinyés	200
Nyék	200
Velenze	100

Összesen 105.563 m. mázsa; míg el- lenben a magyar piacokról ugyanez idő alatt Triesztbe szállított lisztmennyiség 10.564 m. mázsát tett ki.

A fiumei kereskedelmi és iparkamara.

Ha a magyar kikötő város föllendüléséről, és nagy haladásáról fogalmat akarnak szerezni az érdeklődők, elég egy pillantást vetni ama számadatokra, melyek a fiumei kereskedelmi és iparkamarának évről évre megjelenő és kitűnően szerkesztett évkönyvében foglal- vák. E ridg számok minden ékeszólás- nál jobban kifejezik a kikötő városban összpontosuló, s innét a világtengerekre szétágazó áruforgalomnak mar is szám- bavehető erejét, melyet legalább megkö- zeliítőleg, bátran tekinthetünk hazai köz- gazdasági fejlődésünk egyik hőmérőjének.

Eltökintve azonban Fiumének mint a magyar áruk világgazdálkodásának központjához, melynek áldásában a kies fekvésű város is részesül, hatalmas élet indul meg a kiskerető magyar tenger- part területén is. *Gyárak, iparvállalatok, kereskedelmi telepek, pénzüzetek*, külön- böző jellegű társulatok, állami és mag- nánvállalatok, köz- és priváthivatalok többé kevésbé visszatérőzik ama pezsgő életet, mely-egy emporium jövendő nagy- ságának nélkülözhetlen feltételét képezi.

A fiumei keresk. és iparkamarára a fővá- ros kamarája után első sorban fontos fel- atok megoldása vár. Az általa kiadott és néhány nap előtt megjelent évkönyv érdekes lapjai arról győznek bennünket, hogy a testület, mely vezérül eszméivel nem csak a mértékben hozzájárulama nagy- célok eléréséhez, melyeket gondos kor- mányzatunk a magyar tengeri kereske- dem érdekében részben már megvaló- sított, részben pedig megvalósítani tö- reszkik.

És ha e nagyfontosságú könyvben foglalvák is egyes adatok, melyek a Fiu- me fejlődésével szemben kifejezett lel- kesedésünket optimizmussal vádolhatják, ezek mindenesetre csak oly hiányok, melyek megszüntetése az idő és a pénz- ügyi viszonyok kérdése, nem pedig a célok fölmerésének hiánya.

A kikötő város múlt évi kereskedel- me úgy a kivétel mind a behozatal te- kinetében általában emelkedett, habár vannak egyes áruk, melyeknek forgalma ez évben kisebb arányokat tüntet föl min- az 1886-ik évben.

Különösen lassú emelkedés észlelhet- ő a behozatali forgalomban, melynek gyorsabb fejlesztésére a kamara ez év- ben nem győzte eléggé hangsúlyozni a a m. kir. állami vasutak hiányos déli vonalainak kiépítését, u. m. a károlyvá- ros-sziszeki, a vinke e nitrovi, a ver- bovec-baresi vonalakat, a baja-bátaszá- ki vonalak összekötését, a Kulpa folyó szabályozását stb, melyek nemcsak a szorosabb értelemben vett hazai keres-

kedelmre, de az ezzel szerves összefüggésben álló tengerparti kereskedelemre bizonyára átalakító hatást gyakorolnának.

E tervek megvalósítása annál is inkább égetően szükséges, mert a szabad kikötőnek küszöbön álló megszüntetése, a behozatali forgalom emelkedése elé nem csak akályokat fog gördíteni.

Nem kevésbé aggodalmat kelt Fiume jövőjét tekintve a keleti vasutak megnyitása, mely a magyarországi áruforgalmat a Bosporus és az Egei tenger vi- zeire fogja terelni, ha az állam első sor- ban a saját kikötőt nem részesítené a kellő figyelemben.

Az 1887-ik évi behozatali és kiviteli áruforgalom 12.806.722 m. mázsa, mely értékben kifejezve 137.184.807 forint. Összehasonlítva az 1886-évi eredmé- nyel, a növekedés 1887-ben 869.789 m. mázsa, értékben pedig 1.971.791 forint.

Az 1887 évi tengeri forgalom stb részleteit lapunk legközelebbi számaink- ban fogjuk tárgyalni.

A németvasúti egylet személyügyi bizottságának gyűlése Fiumében.

(sept. 27-28)

A német vasúti egylet, mely már egy ízben kikötő városunkat választotta gyűlésező helyül, ez évben ismét megtisztelt látogatásával.

Az e hó 27-én és 28-kán megtartott gyűlésen a személyforgalomra vonatkozó oly fontosabb javaslatok kerültek tárgya- lás, alk, melyek e téren is bizonyára üdvös reformokban nyerne megoldást.

A közgyűlésen összesen huszonkét vasut volt képviselve.

- 1) A bajor m. kir. állami vasutak vezérigazgatója: *Doppf* pénzügyi fő- tanácsos közgyűlési elnökkel.
 - 2) A badeni állami vasutak: *Stitz* kormánytanácsossal.
 - 3) A bajor államvasutak: *Böhm* igazgatóval.
 - 4) A berlini kir. vasutak igazgató- sága: *Magpus* kormánytanácsossal.
 - 5) Az erfurti kir. vasutak: *Dr. Offermann* kormányzati elnökkel.
 - 6) A m. frankfurti kir. vasutak: *Dr. Sambal* kormánytanácsossal.
 - 7) A hannoveri kir. vasutak: *Dr. Hoppe* képviselővel.
 - 8) A kölni kir. vasutak: *Sternb* igazgatóval.
 - 9) A magdeburgi kir. vasutak: *Sammel* kormánytanácsossal.
 - 10) Az elszász-lotharingi vasutak: *Michels* kormánytanácsossal.
 - 11) A hesszoni Lajos vaspálya: *Hil- debrand* igazgatóval.
 - 12) A pfälzi vasutak: *Lieberich* igaz- gatói titkárval.
 - 13) A szász vasutak: *Klinghardt* pén- zügyi tanácsossal.
 - 14) A cseh-északi vasut: *Sanna* fel- ügyelővel.
 - 15) A budapest-pécsi vasut: *Thalb* igazgatóval.
 - 16) A gácsországi Károly-Lajos vas- ut: *Czerwenka* felügyelővel.
 - 17) Az osztrák észak-nyugoti vasut: *Dr. Eger* kormánytanácsossal, és *Kriener* előadóval.
 - 18) A cs. és kir. déli vasut: *Proch* és *Präger* előadókkal.
 - 19) Az osztrák államvasutak vezér- igazgatója: *Biro Gostkoroosky* vezér- igazgatói tanácsossal.
 - 20) Az osztrák-magyar államvasutak: *Himmel* felügyelővel.
 - 21) A hollandi vasutak: *Beelen* Kany felügyelővel.
 - 22) A német vasúti egylet: *Martin* vezértitkár képviselővel.
- A közgyűlésen hozott határozatok közül fölemlítjük:
- 1) a körutazási jegyekre vonatkozó ama reformot, hogy a jövőben a kombi- nált körutazási jegyekkel, az utasok minden állomáson tetszés szerint meghosz- szabithatják útjukat;
 - 2) a szelvény jegyzékekre nézve hoz- tott határozat szerint e jegyzék a jövő- ben, nem az egyes vaspályák szerint,

hanem alfabetikus rendben fognak csoportosítottatni, mely a körutazási jegyek kombinálásánál nagy könnyebbséget fog szolgálni, minden szelvényen ki lesz tüntetve egyszermind a kilométer távolság és a menetdíj minden osztály részére.

3) Az összes vasutakon életbelépte- tendő értékgjeg rendszerre nézve, mely a magyar. kir. állami vasutak kezdemé- nyezése folytán kizárólag e vasutaknál a f. é. márczius hótól kezdve érvényben vannak, föntartotta magának a közgyű- lés a határozatot oly időre, midőn ez értékgjegrendszer gyakorlati előnyeiről bővebb tapasztalatok fognak rendelkezésre állani.

Végül meghatározott, hogy a jövőben a kombinált körutazási forgalomba a schweiczi vasutak is bevonatnak.

Különbféle hírek.

Károly Lajos főherceg Fiumében.

Károly Lajos főher- czeg és neje főhercegnő asszony ehó 28-kán utazott el Zágrábból Fiu- me felé. Avonatot Marx, a m. kir. állami vasutak főfelügyelője kalauzolta. A fenséges pár, hogy a plaszei magaslatozról a pártját rit- kító reggeli tájképben gyönyörköd- hessék, az éjt Plaszeban töltötte, a vonat szalonkocsijában. Plasze- ról ugyancsak Marx főfelügyelő ka- lauzolása mellett a vonat reggeli öt órakor indult el, s 7 óra tájban érkezett meg Fiuméba, hol az ál- lomás földszintett várterében gróf Zichy Ágost kormányzó által fo- gadtattott; Ciotta polgármester ki a városi képviselőkkel jelent meg egy szép eskort nyújtott át a fő- hercegnőnek. A fogadtatás alkalmá- val gróf Zichy Ágost kormányzó bemutatta ő fenségének, mint- a magyarországi vöröskereszt egy- let fővédnökének, a fiumei főkegye- let igazgatóját u. m. Hajnal Antalt, Dr. Gellertich Miklóst, Dr. Feichtinger Eleket, és Ver- neda Lászlót. Megjelentek még az állomáson Zeyk József ministeri tanácsos, Fésüs Béla osztályta- nácsos, Eördög Jenő osztályta- nácsos, Celligoi törvényszéki el- nök, Gillyén Árpád cs. és kir. kamarás, honvédszázados és Teréz testvér a Mária árvaház főnöke s ki egy pompás virágcsokrot ajánlott föl a főhercegnő részére. A főher- czeg élénken érdeklődött az árva- ház iránt. A fogadtatás után a fő- hercegi pár Zichy grófnő udvar- hölgy és gróf Cabriani hadsegéd kíséretében az Europa szállodába hajtattak. Kilencz óra tájban ő fenségeik a m. kir. tengerészeti ha- tóság „Bátor“ gőzösen Veglia szí- getére rándultak ki, gróf Zichy Ágost kíséretében, mely alkalom- mal Zichy grófnő udvarhölgyön és gróf Cabriani hadsegéden kívül, Marx m. kir. állami vasúti felügyelő voltak a főhercegi pár környezetében. A „Bátor“ esti 7 tájban érkezett vissza Fiuméba, hol az Európában megtartott estebéd után, melyen gróf Zichy Ágost kor- mányzó, és Ciotta polgármester volt jelen, a főhercegi pár Bécsbe utazott.

A fiumei bizottság elu- azása. A Deák mauzoleumban

elhelyezett emlékmű átadására választott bizottság tagjai: u. m. Poschich alelnök; Malle Marziale, Simonich Antal, és de Zaccaria Ádám a hó 27-kén indultak el Fiuméből Budapestre, hol megérkezésük alkalmával Ossoinack Lajos a bizottság tagja, ki már előzetesen érkezett meg a fővárosba, szintén csatlakozott hozzájuk.

Az érkezőket a központi pályaudvarban Ráth Károly főpolgármester, Kamermayer polgármester, avendéglátó bizottság tagjai, s Csernatony Lajos városunk országgyűlési képviselője fogadták. — Az érkezőket Ráth főpolgármesterer hangulatteljes beszéddel üdvözölte, mire a küldött-ség tagjai a főváros a részükre az Angolkirálynő fogadóban följárlott lakásaikra hajtottak.

A drenovai ünnep. Nagy napra ébredtek föl Drenova alközség lakói a múlt vasárnapon. Ekkor díszítette fel a kormányzó az alközség érdemes biráját Segnan Ferenczet, a legmagasabb helyről érkezett, kitüntetés jelszavával a koronás ezüst érdemkeresztet. A felszólítás ünnepélyes aktusa nyilvánosan Drenova alközségben folyt le. Zichy Ágost gróf kormányzó, Pécsis Béla osztálytanácsos kíséretében már korán reggel Drenovába ment, hova Thierry Frigyes fiumei városi alelnök és Milencich Péter a városi képviselő is kiindult. Drenova ünnepiesen volt díszítve, a szent mise után a templon terére gyűlt a közönség, a hölgyek jobb felől, a férfiak balról sorakoztak.

A kormányzó olasz nyelven mondott szép beszédben méltatá a község birájának érdemeit, itt adta át a kitüntetés jelszavát Segnan Ferencnek ki meghatva mondott köszönetet a kitüntetésért és a fáradságért hogy a kormányzó személyesen eljött. Azután az alközség lelkésze szölt, Segnan példájára utalva, buzdította hivat. A kormányzó ezek után a lelkész házában cserle-t tartott, s innen Segnan meghívására a bíró lakra ment, hol a kisérő társasággal együtt részt vett az ünnepelt lakomáján, gyümölcs huslevés, marhahús és kenyér volt az ünnepi menü, helyi szokás szerint. A távozás előtt gróf Zichy kegyes volt gondoskodni arról, hogy Drenova alközség lakossága különbség nélkül késő estig részesei legyenek az ünnepés örömeiben.

Gróf Zichy Ágost kormányzónk, ki e hó 27-kén reggel, a déli vasút gyorvonatával városunkba megérkezett, hogy Károly Lajos fogadtatásán jelen lehessen kálozi birókára utazott.

A m. kir. kormányzóság hivatalos helyisége a f. évi szeptember hó 25-kétől kezdve a Corson épült új pénzügyi igazgatósági palota második emeletén leend. Az új hivatalos helyiségek a mellett hogy igen díszesek, az igényeknek is teljesen megfelelnek.

Kitüntetés. Dr. Erdődi Béla jeles tudósunkat a florenzi „Galileo Galilei” tudományos társaság tiszteletbeli tagjává megválasztotta.

Személyi hírek. Pécsis Béla min. oszt. tanácsos Budapestről visszaérkezett. — Gond a Béla műszaki tanácsos, lapszerkesztő, ki hivatalos minőségben városunkban tartózkodott, Budapestre utazott.

Egy művészi kivitelű aquarel volt látható a közelmúlt napokban a Kunaszféle butikkereskedés kirakatában. A pompás kép, mely a St. Daniele vidékéről ábrázol egy részletet Dr. Bazarig F. városi mérnök műve, ki már e téren számos figyelemre méltó alkotással lepte meg közönségünket. A művészes kivitelű képet folyton nagy számú közönség szemlélte meg, s figyelmére méltatta gróf Zichy Ágost kormányzónk is, kinek tetszését szintén a legnagyobb mértékben kinyerte.

Dr. Heim Vilmos m. kir. dohánnyvédék igazgatósági fogalmazó, ki a m. kir. központi dohánnyvédéki igazgatóság által meg a múlt évben a dohánnygyártás tanulmányozása céljából Fiuméba kiküldetett, a közelmúlt napokban szolgálat tétel céljából visszahivatott Fiuméből — Elutazása előtt a dohánnygyár tisztviselői rokonszenvük kifejezésül, társas vacsorát rendeztek tisztelőre. Dr. Heimet, ki fiumei időzése alatt méltán dícsokelt különösen honfitársainak rokonszenvével, elutazása alkalmából ismerősi és barátai szép számban kísérték ki a vasuti állomáshoz.

A fiumei veteránegyesület tisztújító közgyűlése. A fiumei veteránegyesület, melynek

a monarchiában egyedül fővédnöke a király, a múlt vasárnapon vagyis a f. évi augusztus 23-kán tartotta meg évi közgyűlését. A gyűlésre a tagok teljes számban jelentek meg, s miután az egyesület eddigi fejlődését és gyarapodását tudósítással vették, általános érdeklődés mellett megkezdődött az új igazgatóság tagjainak megválasztása. Ez alkalommal az érdekekben gazdag elnök, Jellonasz J. N., kinek az egyesület ez idő szerinti fővirágzását köszöni, egyhangulag és újból elütközött megválasztott. Nem kevésbé rokonszenvesen nyilatkozott a tagok elismerése Dencinovich János eddigi alelnök iránt, ki szintén egyhangulag és újból megválasztott. A többi tisztségesei a következő sorrendben választották meg: pénztárnokká: Polonio-Balbi M., alelnökké: Giacini V., és Coverlizza G., igazgatósági tagokká: Baraga Miklós, Bullaich Sándor, Calcich Antal, Feichtinger János, Gaischek A., Lippe G., Padoani F., Schimicek C., Sterzai M., Vinkler F., Zanella G., Ziegler G., póttagokul: Grabetz F., Kristovich G., Oblak G., Susmel V., zászlótiszt: De Zaccaria Ádám, zászlótartó: Pappini F., helyettes: Pausich L. — A közgyűlés után az egyesület társas vacsorát rendeztek, melyben úgy az elnökre, mint az alelnökre lelkes fölköszöntök mondtak. A jól sikerült mulatság vidám hangulatban esti 9 órákor ért véget.

Viktor főherceg egy művésznő műtermében. Littrow Lea jeles festőművésznő, ki figyelemre méltó képeivel a többi között a budapesti képművészeti kiállításon elismeréssel találkozott, már több ideje Abbaziában bir műtermével. Viktor főherceg, ki ez időszakra Abbaziában tartózkodik a közelmúlt napokban meglátogatta Littrow Lea műtermét, s ott huzamosabb időn át tartózkodott.

A magyar nyelv a községi elemi és polgári iskolában. A községi elemi és polgári iskolák V-VIII osztályaiiban ez ideig magyar nyelv is kötelező volt, azonban a f. év elejétől kezdve, a megváltozott tandzser következtében csupán a 7 és 8-ik osztályban kötelezettenek a tanulók a magyar nyelv tanítására. A magyar nyelv szabad tantárgy lévén az 5. és 6-ik osztályban a növendékek nagyszáma daczára alig tizenkilenczeu jelentkezték a magyar nyelv tanulására. A most megjelölt osztályok mellett, szabad tantárgy még a magyar nyelv a 4-ik elemi iskolában is. E három osztály növendékei ezután csoportosítva hetenkint három órán fogják a magyar nyelvet tanulni *Smoquina* Lipót fiumei m. kir. állami iskolai tanító előadása nyomán. Habár az új rendszer alapján a növendékek valószínűleg nagyobb eredményvel fogják a magyar nyelvet elsajátíthatni, mint eddig, nézetünk a legzűlésezerűbb lenne, ha az V. és VI. osztály növendékei részére, teljesen külön tanfolyam nyílnék meg.

Fiumei tornaegylet. A torna tanfolyamot rendszeren látogató tagok többségének kívánságára a tornagyakorlatok október 1-től kezdve hétfőn, szerdán és szombaton fognak tartatni, esti 7—8 óráig. — A tekézet illetőleg a választmány — tekintve a múlt évadban tapasztalt nagy közönyt — intézkedésre nem érezte magát indíttatva, míg a tag urak részéről ez irányban kedv és óhaj nem mutatkozik, mire nézve körözvény útján fog tájékoztatást szerezni.

A Quarnero csónakegylet társas estélye. Az ez évben alakult quarnero csónakegylet, szept. hó 29-kén társas estélyt adott, az Europa szállodában. Az estélyen megközelítőleg 20 egyleti tag jelent meg. A társas vacsora alatt, mely fél kilenc órakor vette kezdetét. *Eidits* egyleti elnök távollétében *Spitzer* Vilmos nagykereskedő foglalta el az elnöki széket. A pompás és izletes „menu” után *Granchstäden* a csónakegylet kormányosa üdvözölte a vendégeket s rövid vonásokban vázolta az ifjú egyesület eddig kifejtett tevékenységét, és jelenlegi állapotát, s végül poharat emelt az egyesület egybegyűlt tagjaira. Utána *Herzl* egyleti tag emelt szót, ki a helyettes elnök leányára *Spitzer* Paulara emelte poharat, mint olyaura, kinek az egyesület keletkezését köszönhette; szót emelt még *Rechnitz*, *Spitzer* Albert, továbbá *Veltisch*, ki a sajtóra mondott fölköszöntöt, s ki, később *Granchstäden* az egyesület ügybuzgó főcsónakosára emelt poharat. E fölköszöntök után lapunk szerkesztője fejezte ki nyilatkozatát, az szemben kifejezett nyilatkozatokért, az

egylet fővirágzására ömelve noharát. Szóltak még *Rudan* stb. A fölköszöntök befejeztével *Rechnitz* és *Rebhann* F. pompás zongorajátékával mulattatta a vendégeket, ik ejfélig a legjobb hangulatlan töltötték az érdekes estélyt.

Kereskedelmi hírek.

Egy fiumei szállító cég megszűnése. A Wasservogl és társa bécsi és budapesti cég, mely Fiumében több éven át szállítási és bizományi üzletet folytatott, a legközelebb megszűnik.

Dalmát borok szállítása Velenczén át Franciaországba. — A *Società di navigazione generale italiana*, mint értesülünk ajánlatot tett arra nézve, hogy a dalmáciai borok Velenczén át directe szállíttassanak Párisba. — A javaslat az érdekeltek körökben tetszéssel fogadtatott.

CSARNOK.

Újabb adatok Magyar László életrajzához.

Irta; Dr. Thirring Gusztáv.

II.

Dél-Afrika belsejéről a benguelai kormányzóhoz intézett levél.

Kegelemes wam!

Nem régen érkeztem meg Afrika belsejébe tett második utazásomról s különös örömmel tudtam meg a Boletin Official utján a nagy lelkesedést és tevékenységet, melyet ő lenhivobb Felsőgének kormányja kifejtett és az ezen kontinens belsejének felderítésében folytatólagosan is kifejt az által, hogy állandó közlekedést igyekszik létesíteni a nyugati és keleti teengerpart között; ily dícséretes czél eléréséért semmi áldozatot sem kimélvén, jutalommal és kitüntetéssel buzdítván az értelmesebb és bátor utazókat, kik nyugatról kiindulván átszelik a belföld sivatagjait Mozanbikig vagy Kilimaneig, kiigazitandók a földrajzi térképek tévedéseit, különös tekintettel a folyók hálózatára, melyek rendkívül gazdagok és érdekesek s melyeket személyes tudomásom szerint ezen felfedezéséig csak kevéssé vagy épen nem ismertek a földrajzirók.

A mondottak alapján úgy vélem, hogy nem szabadna többé a sötétben maradnom, s habár tehetőségem gyenge, mégis a tudomány oltárára leteszem azon szerény eredményeket, melyeket Afrika bensejében utazásom 5 évi ideje alatt gyűjtöttem, kívánván ez által a mennyire tőlem kitelik, ő Felsőgének a tudomány és emberiség érdekében megindított törekvéseit előmozdítani.

Előterjesztve ezen tényeket, van szerencsém Kegyelmednek, kinek kiváló és tág irodalmi képzettsége ismeretes, felfedezéseimről szóló rövid leírást küldeni, kérvén miszerint azon esetre, ha azokból a közjó érdekében valami haszon vonható, méltóztatnék azokat ő Felsőgének központi kormánya eléterjeszteni.

1849. év elején indultam Benguelából keleti irányban s ke-

resztül haladva Amba és Bailundo hegyein, Bihéig jutottam el, leirván amennyire tőlem kitelt, az említett vidékek fizikai földrajzát, meghatároztam a folyók egy részének futását és eredetét, melyek habjaikat a tengerbe hömpölygetik a d. sz. 9. és 12. foka közt, minők a Longa, Cuvo, Novo Redondo, Quicombo, Egypto, Rio Tapado és Anha. Megfigyeltem ezen országokat földrajzi, növény- és ásványtani szempontból, mely tekintetekben mindmegannyi dúságzad és érdekes. Azután néhány hónapot Bihében késlekedvén, újra felkerekedtem utam folytatására ugyanzon irányban és átkeltem a gyönyörű Quanzán, két csillagászati méréssel meghatároztam ezen folyó futását, mi annál is inkább érdekelt, mert tudomásom szerint ezen fontos pontos máig hibásan jegyzték fel Afrika térképén. Innen KÉKi irányban haránt szeltem át Lu-chasi és Bulda terjedelmes birodalmát, feljegyeztem több hajózható folyó futását, minő a Vindica Carima, Cuima, Cambale, melyek vizüket mindnyáján a Kuanzába yiszik. Kariongo királyság földjén irányt változtatván, K. felé haladtam Quiboque kiterjedt és elhagyott őserdőiben, elérvén az afrikai kontinens déli felének tetőpontját, mely meghatározásaim szerint a d. sz. 10°6' és a k. h. 21°29' (Greenw.) alatt s barometriai számításom szerint 5200 láb magasan fekszik a tenger színe felett.

Kételkedem vajjon található-e más ily pont, mely geografnus előtt oly nagy érdekekkel birhatna mint ezen pont, melynek kis 30—40 leguányi területén igen sok gyönyörű folyó veszi eredetét, melynek egy része vizét, nyugat felé futván, az Atlanti óceánba, más része ellenkező irányban az Indiai óceánba veti s következőleg jogos és méltányos, ha a Quiboque ország a délafrikai folyók anyjának neveztetik. A fent elősörölt Vindica Cuima, Cazima, Cambalem kívül még az óriási és bővizű Cassabi folyó is itt ered, amely kelet felé futásában Lobar és Catemacabita országokat elválasztja a nagy Lunda országtól, ahonnan egyesülvén a Lulua folyóval, irányát ÉK. felé változtatja s mintegy egy legua szélességben az indiai óceánba ömlik, oly ponton mely eddig ismeretlen volt.

A fiumei tornaegylet

október 13-án szombaton esti 6 órakor a főgymnasium nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. Napirend: alelnök és 1 választmányi tag választása. — Ha a mondott napon az egyesület tagjai nem jelennek meg a kellő számban, a közgyűlés októ. 20-án fog megtartatni, még pedig a megjelölt tagok számára való tekintet nélkül.

A választmány.

Mócs Zsigmond
felölös. szerkesztő

A f. évi o. punk főállás utolsó negyed előfizetőinket, megújítani szívesen válnánk a teljesítésében.

Különösen sóinkat, kik e nem küldötték kötelezettségei

Előfizetési gyedre 1 ftt

Nem is olytát fújtak az elmédőn Fiumén köztől volt szmosoly, az elő hatalmas erővé méval szemben rekvéseknek utadön Fiume em szemben kicsim dőn a nagy er vak roskakarát usztrák szomsz körülő utakon kat Fiume, és nak Fiumével sei ellen.

Az ó egyiptomi veszzük első sor gész terem majdnó tenek szobraival tēmégén végig néle isteneket saját lehetetlen a monogódnunk, s e tan hogy mindezen istzon istennek külső sét volnának hiva legnagyobb választ isteneknek. Vanna lapis-lazuliból, kék ólomból, kőből, s nagyság is nagyon három eméter méter magasságig koribb Ozirisz istemi Pantheonnak e